

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового господарства

«11» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

Інвентаризація садово-паркових об'єктів

Галузь знань _____ 20 – Аграрні науки та продовольство _____

Спеціальність _____ 206 – Садово-паркове господарство _____

Освітня програма _____ Садово-паркове господарство _____

ННІ _____ лісового і садово-паркового господарства _____

Розробники: _____ професор, докт. с.-г. наук, доц. Матушевич Любов Миколаївна _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026 р.

ВСТУП

Мета практики: навчити здобувачів вищої освіти, які прослухали курс лекцій, виконали лабораторні роботи й отримали таким чином теоретичні знання, різноманітним лісотаксаційним вимірюванням та обчисленням, інвентаризаційному обліку, будуванню інвентаризаційного плану, складанню технічної документації у виробничих умовах, навичкам із ландшафтного оцінювання рекреаційних насаджень лісового фонду України та зелених насаджень населених пунктів згідно з вимогами сучасної теорії таксації.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни:

- Геодезія та ГІС технології;
- Біометрія;
- Декоративна дендрологія;
- Квітникарство;
- Луківництво і газони;
- Шкідники і збудники хвороб деревних декоративних рослин;
- Озеленення населених місць.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 6);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 8);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 9);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 12).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо) (ФК 1);
- здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства (ФК 6);
- здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень (ФК 10);

- здатність розробляти концептуальні та інноваційні проектні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища (ФК 12).

Програмні результати навчання (ПРН):

- володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства (ПРН 4);
- розуміти та застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення садово-паркового господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності (ПРН 6);
- виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших (ПРН 14).

Бази практики: територія НУБіП України.

Організація проведення практики

Навчальна практика проводиться на території НУБіП України, яка має необхідну кількість ділянок з різноманітними у ландшафтно-таксаційному відношенні насадженнями.

Роботи, які виконуються здобувачами вищої освіти під час літньої навчальної практики, поділяються на польові та камеральні. Під час виконання робіт в польових умовах потрібна участь кількох осіб (промірювання ліній, перелік та облік дерев, кущів, живоплотів, квітників, газонів). У зв'язку з цим, перед початком практики здобувачі вищої освіти в межах академічної групи формують бригади з 5–7 осіб. Розподіл здобувачів вищої освіти на бригади погоджується з викладачем. Однак роботи, які виконує бригада, обов'язково розподіляються між її членами, котрі несуть персональну відповідальність за якість їх виконання.

Кожен здобувач вищої освіти під час навчальної практики повинен виконати весь комплекс робіт, передбачених програмою. Він відповідає за якість інвентаризації на своєму об'єкті і є помічником для виконання робіт рештою членів групи.

Зміст практики

1. Вступна екскурсія. Знайомство з об'єктами практики, графіком і режимом роботи. Засвоєння навиків використання вимірювального обладнання. Інвентаризація дерев, що ростуть.

2. Підбір ділянки садово-паркового об'єкта для проведення інвентаризації. Заповнення відомості обліку дерев, кущів, живоплотів, квітників, газонів. Присвоєння елементам благоустрою інвентаризаційних номерів. Оцінка санітарного стану дерев, який визначається за нормативами.

3. Побудова інвентаризаційного плану садово-паркового об'єкта за даними інвентаризаційного опису певного виділу (окремого об'єкта). Відображення на плані внутрішньої ситуації об'єкта інвентаризації та наведення таблиці асортименту деревних, кущових і трав'янистих рослин, умовних позначень, орієнтації за сторонами світу, зведеного балансу території, масштабу.

4. Заповнення технічного паспорта об'єкта зеленого господарства, який складається з двох розділів. Перший розділ містить загальні відомості про об'єкт з переліком основних показників, для яких зазначені: площа, погонні метри, кількість одиниць, тощо. В окремій формі, зазначається назва будівель, споруд, опор, малих форм архітектури тощо, зі вказуванням їх номера на схемі інвентаризаційного плану, одиниць виміру, кількості, технічного стану. Другий розділ містить розподіл видів дерев за віком, висотою, діаметром і станом; розподіл кущів за віком, висотою, діаметром, декоративністю і станом; розподіл деревних рослин живоплотів і бордюр за віком, висотою, діаметром і станом; розподіл квітників за назвами, видами рослин, їх віком і станом; розподіл газонів за типами, видовим складом трав, віком і станом.

5. Визначення рекреаційних показників ландшафтних ділянок за індивідуальним завданням з використанням таксаційних описів насаджень. Основні таксаційні показники деревостанів визначені методами лісової таксації беруться з індивідуального завдання, основні рекреаційні показники: тип ландшафту, клас естетичної оцінки, пішохідної доступності, рекреаційна оцінка, додаткова оцінка, клас стійкості, стадія рекреаційної дигресії визначаються методами ландшафтної таксації з використанням нормативів для визначення ландшафтних показників.

6. Підбиття підсумків. Оформлення матеріалів практики і заключна бесіда. Проведення заліку з навчальної практики.

Таблиця 1

Орієнтовний тематичний план

Назва теми	Кількість годин		
	Всього	із них	
		аудиторні	самостійна робота
Тема 1. Вибір та обмір модельного дерева, інвентаризація окремого дерева, що росте.	6	2	4
Тема 2. Проведення інвентаризації зелених насаджень на обраній ділянці. Заповнення відомості обліку дерев, кущів, живоплотів, квітників, газонів, присвоєння елементам благоустрою інвентаризаційних номерів.	6	1	5
Тема 3. Побудова інвентаризаційного плану садово-паркового об'єкта за даними інвентаризаційного опису та абрису.	6	3	3
Тема 4. Заповнення технічного паспорта об'єкта зеленого господарства для якого здійснено інвентаризацію.	6	4	2
Тема 5. Визначення рекреаційних показників ландшафтних ділянок за індивідуальним завданням. Остаточне оформлення матеріалів. Залік.	6	5	1
Всього	30	15	15

Індивідуальні завдання

Кожен здобувач вищої освіти під час навчальної практики повинен виконати весь комплекс робіт, передбачених програмою. Він відповідає за якість таксації на своєму об'єкті і є помічником для інших членів бригади з вимірювання на інших об'єктах бригади.

Після закінчення усіх робіт кожна бригада здобувачів вищої освіти повинна підготувати звіт, який би містив:

- результати інвентаризації дерев, що ростуть;
- відомість інвентаризаційного обліку дерев, кущів, живоплотів, квітників, газонів;
- інвентаризаційний план об'єкта садово-паркового господарства;
- технічний паспорт на об'єкт садово-паркового господарства;
- відомості визначення рекреаційних показників земель рекреаційного призначення.

Методичні рекомендації

Під час виконання польових робіт потрібна участь кількох осіб (промірювання ліній, перелік та обмір дерев, кущів, живоплотів, квітників, газонів, вимірювання модельних дерев тощо). У зв'язку з цим, перед початком практики здобувачі вищої освіти в межах академічної групи формують бригади з 5–7 осіб. Розподіл здобувачів вищої освіти на бригади погоджується з викладачем. Однак роботи, які виконує бригада, обов'язково розподіляються між її членами, котрі несуть персональну відповідальність за якість їх виконання.

Початкові практичні навички з інвентаризації зелених насаджень, загальні уявлення про технологію використання вимірювального обладнання здобувачі вищої освіти одержують під час вступної екскурсії. Перед початком роботи необхідно опрацювати відповідний навчальний матеріал, познайомитися з чинними інструктивними матеріалами з інвентаризації зелених насаджень у містах і населених пунктах та зразками заповнення документів. Незрозумілі питання обговорюються з керівником практики.

Орієнтовний тематичний план екскурсій (виїзних занять)

Назва теми	База проведення занять	Кількість годин
Знайомство з об'єктами зеленого господарства	НУБіП України	2
Тренувальна окомірна інвентаризація зелених насаджень	НУБіП України	3

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення практики студентів

Під час практики здобувачі вищої освіти використовують геодезичні прилади та інструмент для промірювання ліній у закріплених ділянках, спеціальні лісотаксаційні вимірювальні прилади: мірні вилки та висотоміри різних конструкцій тощо, а також програмне забезпечення QGIS. Необхідні

розрахунки здійснюються з використанням чинних лісотаксаційних нормативів (таблиці об'єму стовбурів залежно від діаметра і висоти, таблиці об'єму стовбурів для дерев забудованої частини міста, таблиці об'єму гілля і сучків, кори у відсотках від об'єму стовбура, сортиментні таблиці та ін.), чинної інструкції з інвентаризації зелених насаджень у містах і населених пунктах та чинних методичних рекомендацій визначення показників рекреаційної характеристики земель та елементів лісу.

Вимоги до написання звіту

Звіт практики оформлюється на бланках, які здобувачі одержують перед початком практики від викладача.

Форми та методи контролю

Формою підсумкового контролю є залік. Окремі розрахунково-графічні матеріали здобувачі вищої освіти подають на перевірку одразу після їхнього виконання (відомість інвентаризації дерева, що росте, відомість обліку дерев, кущів, живоплотів, квітників, газонів, інвентаризаційний план, технічний паспорт).

Рекомендовані джерела інформації

1. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу України. Затверджена наказом Держбуду України від 24.12.01 № 226. Зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 25.02.02 за № 182/6470. Київ. 2002. 19 с.
2. Лісотаксаційний довідник / уклад. А.М. Білоус, С.М. Кашпор, В.В. Миронюк, В.А. Свинчук, О.М. Леснік. Київ : Видавничий дім «Вініченко», 2021. 424 с.
3. Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель. ВО «Укрдержліспроєкт». Ірпінь, 2000. 23 с.
4. Інвентаризація садово-паркових об'єктів. Методичні вказівки до лабораторних занять і самостійної роботи студентів освітньо-професійної програми «Садово-паркове господарство» / НУБіП України ; розроб. : Л.М. Матушевич, В.В. Миронюк, В.А. Свинчук, А.М. Макаревич. Київ, 2025. 52 с.
5. Каганяк Ю. Й., Горошко М. П., Король М. М., Часковський О. Г. Інвентаризація садово-паркових об'єктів : навчальний посібник. Львів : Вид-во «Камула», 2014. 220 с.
6. Миронюк В. В., Свинчук В. А., Білоус А. М., Василюшин Р. Д. Лісова таксація : навч. посібник. Київ : НУБіП України, 2019. 220 с.